

Workshop 06

Taalforum: kennis vergaren over taalachterstand op een interactieve manier!

Door: Mihriban Yürük en Stijn Janssens

“Meester, ik kan dit vraagstuk niet oplossen. Ik begrijp de vraag niet!” Als leerkracht kom je ze zeker tegen: kinderen die om welke reden dan ook een taalachterstand hebben. Maar wat houdt taalachterstand precies in? Hoe bepaal je of er sprake is van taalachterstand? Wat kan je doen om het aan te pakken? Met deze vragen in ons achterhoofd, kozen wij voor deze workshop.

Na een korte kennismaking met de docente Judith Kat, deelden we meteen onze ervaringen i.v.m. taalachterstand. Al snel bleek dat bijna alle studenten hiermee in aanraking waren gekomen. Wat taalachterstand precies inhoudt en hoe we dit het best aanpakken, zou ons duidelijk worden in het daarvoor pas ontworpen spel.

Wij waren de eersten die het spel speelden. Alles staat dus nog in zijn kinderschoenen. Toch was het heel aangenaam werken. Aan de hand van maar liefst drieëntachtig meerkeuzevragen leerden we veel bij over taalachterstand. De teams die niet aan de beurt waren, zochten het antwoord van deze vragen op. Deze zijn te vinden op de kennisbank van de website www.taalunieversum.org. Op deze manier werd iedereen actief betrokken bij het spel en maakten we meteen kennis met een sterke bron van informatie...

Heb jij ook wel een beeld van wat taalachterstand precies inhoudt, maar kan je het moeilijk verwoorden? Wel, taalachterstand kan je eigenlijk op twee manieren definiëren. De functionele definitie zegt dat iemand een taalachterstand heeft, als die persoon op taalvlak niet goed functioneert in de maatschappij. Wie niet zo goed Nederlands kan, maar zich toch goed weet te redden in bepaalde situaties waarin Nederlands moet worden gebruikt, heeft volgens deze visie geen taalachterstand.

De symbolische definitie zegt dat iemand die niet voldoende vaardig is in het Nederlands en hierdoor op school niet tot leren komt, een taalachterstand heeft.

Je vraagt je waarschijnlijk af hoe men nu bepaalt of er effectief sprake is van taalachterstand. Er zijn eigenlijk twee manieren om taalachterstand te bepalen. Zo spreekt men over de relatieve en de absolute manier. Men meet taalachterstand op een relatieve manier door de taalscores van leerlingen te vergelijken met het gemiddelde: wie te ver onder het gemiddelde zit, heeft een achterstand.

Voor de absolute manier onderzoekt men eerst welke taalvaardigheid een leerling minimaal moet bezitten om op een school te kunnen leren zonder dat hij of zij hier een bijkomende onderwijsachterstand oploopt. Daarna kijkt men of een bepaalde leerling over deze taalvaardigheid beschikt. Leerlingen worden hier dus niet vergeleken met hun medeleerlingen maar met een vastgelegde ‘drempel’.

We kregen niet alleen een zicht op wat het probleem precies betekent en hoe het bepaald wordt, maar ook op hoe de taalverwerving bij kinderen verloopt en hoe je dit het best aanpakt. Vraag jij jezelf nooit af hoe het komt dat je goede Nederlandse zinnen kon bouwen, zonder dat je daarvoor echt ingewikkelde regels hoefde te leren? Kinderen hebben een natuurlijke drang tot communicatie. Kinderen die een taalaanbod krijgen, gebruiken deze taal ook. De drang om andere mensen te begrijpen en aan hen betekenissen over te dragen, is heel groot. Kinderen die een taal leren, maken veel fouten. Met vallen en opstaan ontdekken ze zelf de taalregels. Kinderen leren een taal niet in de eerste plaats door te imiteren, maar door zelf taaluitingen te produceren die ze nooit eerder hebben gehoord. Voor dit uitproberen heeft het kind echter anderen nodig. Een goed taalvaardige omgeving is een absolute must om de taal goed te leren, want om een taal te kunnen verwerven, zijn er een paar noodzakelijke voorwaarden. Zo moet wie de taal wil verwerven, een rijk aanbod van begrijpelijke taal krijgen. Ook moet er natuurlijk gelegenheid zijn om zelf taal te produceren. Een mogelijkheid tot feedback naar de taallerende mag evenmin worden vergeten.

“Waarom leert men de anderstalige ouders dan niet gewoon Nederlands?” hoor ik je al luidop denken. Het verband tussen taal en onderwijsachterstand heeft te maken met *de wijze waarop* taal

gebruikt wordt en niet met *welke* taal gebruikt wordt. Een overstap naar het Nederlands is dus geen oplossing voor het probleem. Integendeel zelfs, het kan het probleem nog vergroten. Wanneer de ouders gebrekkig Nederlands praten, zullen hun kinderen deze fouten van hen overnemen.

We hebben dan wel allemaal ongeveer dezelfde voorwaarden nodig om een taal te kunnen verwerven, maar hoe zit het dan met de persoonlijke leerstijl van leerlingen? “Telt het dan niet mee dat niet iedereen kennis en vaardigheden op dezelfde manier verwerft?” denk je dan. Met deze vragen werden ook wij geconfronteerd.

Omdat niet alle leerstijlen even efficiënt zijn, moet de leerstijl van sommige leerlingen worden bijgestuurd. Hierbij moet men ook nog rekening houden met de leerinhouden. Niet elke leerinhoud vraagt namelijk om dezelfde aanpak. In de lespraktijk sluit je best met je manier van lesgeven aan bij de overwegende leerstijl in de klas.

Aan de hand van het spel kregen we een antwoord op al onze vragen en kregen we nog extra informatie. Is dit spel dan niet gewoon een fantastisch leerzame en leuke werkvorm?

Ja, dat is het zeker. Toch verliep het niet altijd even vlot. Daarom mochten we mogelijke verbeteringen voor het ontwerp bespreken. Eerst en vooral vonden we dat de vragen op de website dezelfde nummering mochten krijgen als op de kaartjes. Zo hadden we minder tijd verloren bij het zoeken van het juiste antwoord en hadden we nog meer vragen kunnen bespreken. De formulering van de vragen mocht soms wel eenvoudiger zijn.

Deze suggesties zou Judith Kat zeker in overweging nemen. Het spel wordt dus alleen maar beter!

Wordt dit spel binnenkort overal in de onderwijzersopleiding gebruikt of wordt dit de nieuwe hype in de studentencafés? We zullen nog even moeten wachten om dit te zien. Wij willen het alvast in onze spelletjeskast!